

Valsts ieņēmumu
dienests

Aktuālie jautājumi uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošanā

16.10.2019.

VID

Valsts ieņēmumu
dienests

Uzņēmumu ienākuma nodokļa normatīvie akti

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums (spēkā ar
01.01.2018.)

MK noteikumi:

- MK 14.11.2017. Nr.677 “Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu iemērošanas noteikumi”
- MK 13.02.2018. Nr.93 “Noteikumi par uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācijā iekļaujamo informāciju”
- MK 7.11.2017. Nr.655 “Noteikumi par zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm un teritorijām”

Valsts ieņēmumu
dienests

Ar UIN apliekamā bāze

Ar UIN apliekamo bāzi veido šādi objekti (likuma 4.panta 2.daļa):

Sadalītā peļņa	Nosacīti sadalītā peļņa
Aprēķinātās dividendes (arī ārkārtas dividendes)	1. Ar saimniecisko darbību nesaistīti izdevumi (8.pants)
Dividendēm pielīdzinātas izmaksas	2. Nedroši debitoru parādi (9.pants)
Nosacītās dividendes (7.pants)	3. Procentu maksājumi (10.pants)
	4. Aizdevumi saistītai personai (11.pants)
	5. Transfertcenu korekcijas
	6. Labums, ko nerezidents piešķir saviem PP darbiniekiem
	7. Likvidācijas kvota

Valsts ieņēmumu
dienests

Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā

- 23.05.2019. likums “Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā”
- 21.03.2019. likums “Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā”
- 13.12.2018. likums “Grozījums Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā” (**spēkā 2019.gada 1.janvārī**).
- ✓ Likums papildināts ar jaunu **6.1pantu “Nodoklis no būtiskas līdzdalības ārvalsts sabiedrībā”**.
- ✓ Atbilstoši Direktīvai 2016/1164 ar ko paredz noteikumus tādas nodokļu apiešanas prakses novēršanai, kas tieši ietekmē iekšējā tirgus darbību likums tiek papildināts ar noteikumiem par **kontrolētiem ārvalstu uzņēmumiem (turpmāk – KĀS)**, nosakot Latvijas nodokļa maksātājam pienākumu maksāt UIN arī par ārvalstu sabiedrības, kurā nodokļu maksātājam ir būtiska līdzdalība, peļņas daļu, ja ārvalsts sabiedrības peļņa ir gūta veicot neīstus darījumus, kuru iemesls ir nodokļu priekšrocību gūšana.

Valsts ieņēmumu
dienests

Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā

Likuma 6.¹pants ir saistošs uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātājiem, kuri kopā ar saistītajām personām kontrolē vienu vai vairākas sabiedrības ārvalstīs, kurās tiem ir būtiska līdzdalība, ja šīs ārvalsts sabiedrības peļņa ir gūta veicot neīstus darījumus, kuru iemesls ir nodokļu priekšrocību gūšana.

Likuma 6.¹pantā iekļautās normas ir vērstas pret nodokļu bāzes samazināšanu un attiecas tikai uz ienākumiem, kas ir mākslīgi novirzīti ārvalstu sabiedrībai, kuras izveidošanas objektīvais iemesls ir nodokļu priekšrocību gūšana.

Likuma 6.¹pantā noteikts, ka atbilstošas ārvalstu sabiedrības darījumos (veikti nodokļu priekšrocību gūšanai, t.i., kuru rezultātā ārvalsts sabiedrības peļņai netiek uzlikts nodoklis vai arī gūtā peļņa ir atbrīvota no aplikšanas ar nodokli), gūto peļņu iekļauj Latvijas nodokļu maksātāja ar nodokli aplikamajā bāzē.

Valsts ieņēmumu
dienests

Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā

Likuma 6.¹panta trešajā daļā ir noteikta arī tieša vai netieša (kopā ar saistītajām personām) līdzdalība – vairāk kā 50 procenti no kapitāla vai balsstiesībām, vai tiesības saņemt vairāk kā 50 procentus no KĀS peļņas. KĀS noteikumi ir piemērojami, ja pastāvot minētajai līdzdalībai ārvalstu sabiedrības peļņai tās rezidences valstī netiek uzlikts nodoklis vai šī peļņa ir atbrīvota no nodokļa, vai arī ienākumam, kurš ir mākslīgi novirzīts uz ārvalstu sabiedrību, tiek uzlikts zems nodoklis. Piemērojot likuma 6.¹pantu par līdzdalību nav uzskatāma tādas sabiedrības akciju turēšana, kuras tiek kotētas ES, EEZ valsts regulētajā tirgū.

Ņemot vērā, ka KĀS noteikumi tiks piemēroti dažādās ārvalstīs izveidotām sabiedrībām, un katrā valstī uzņēmumu (juridisko veidojumu) formas var būt atšķirīgas, likuma 6.¹panta trešajā daļā ir ietverts visaptverošs paplašināts KĀS jēdziens, kas atrunā, ka ārvalstu sabiedrības ir gan juridiskas personas, gan arī ar līgumu saistītu personu grupa vai aktīvu kopums, kas saskaņā ar līgumu ir nodoti citas personas pārvaldībā (piemēram, trasti, ieguldījumu sabiedrības, personālsabiedrības u.c.).

Valsts ieņēmumu
dienests

Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā

Likuma 6.¹panta astotajā daļā ir ietverta norma, kas nosaka izņēmumu no KĀS noteikumiem. Tas paredz, ka minētais pants nav piemērojams attiecībā uz **KĀS sabiedrībām, kuru peļņa nepārsniedz 750 000 EUR un ienākumi, kas nav gūti no tirdzniecības, nepārsniedz 75 000 EUR.** Tātad izņēmums atļauj nevērtēt pēc KĀS kritērijiem mazas ārvalstu sabiedrības, tomēr izņēmums neattiecas uz sabiedrībām, kuras atrodas, ir izveidotas vai nodibinātas normatīvajos aktos minētajās zemu nodokļu un beznodokļu valstīs vai teritorijās.

Pārskata gadā gūto ārvalsts sabiedrības peļņu ietver nodokļu maksātāja pārskata gada pēdējā mēneša UIN deklarācijā.

Valsts ieņēmumu
dienests

Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā

- Likuma pārejas noteikumi ir papildināti ar jaunu 40.punktu attiecībā uz nodokļa atvieglojumu ziedotājiem **2020., 2021. un 2022.gadā.**
- Nodokļu maksātājam, kurš izvēlas piemērot nodokļa atvieglojumu ziedotājiem saskaņā ar likuma 12.panta 1.daļas 3.punktu (t.i., par ziedojumu samazina UIN par dividendēm) laikposmā **no 2020.gada 1.janvāra līdz 2022.gada 31.decembrim:**
 - 1) ir tiesības samazināt par dividendēm aprēķināto UIN par **85 %** no ziedojuma,
 - 2) minētais samazinājums nedrīkst pārsniegt **30 %** no aprēķinātā UIN par dividendēm.

Valsts ieņēmumu
dienests

Reprezentācijas izdevumi un personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi

Personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi ietver:

- ✓ izdevumus darbiniekiem paredzētu kolektīvu motivēšanas vai saliedēšanas pasākumu nodrošināšanai un citi izdevumi darbinieku kolektīva motivēšanai, ja šie labumi nav bijuši iekļauti fiziskās personas ar IIN apliekamajā bāzē vai ja likumā «Par IIN» šim ienākuma veidam ir noteikts atbrīvojums;
- ✓ izdevumus darbinieka nogādāšanai no dzīvesvietas uz darbu un no darba uz dzīvesvietu;
- ✓ izdevumus saistībā ar sociālās infrastruktūras objektiem, kuri nav tieši saistīti ar maksātāja saimniecisko darbību un nav paredzēti dzīvesvietas nodrošināšanai darbiniekam:
 - a) darbinieku izmitināšanas izdevumi, ja darbs notiek arī nakts maiņās,
 - b) izdevumi par sportam, ēdināšanai un darbinieku bērnu pieskatīšanai paredzētajām telpām;
- ✓ bērnu pabalstus;
- ✓ darba koplīgumā paredzēto pasākumu izdevumus, kuri nav personificējami.

Valsts ieņēmumu
dienests

Reprezentācijas un personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi

Reprezentācijas izdevumi:

- 1) prestiža veidošanai un uzturēšanai sabiedrībā pieņemto standartu līmenī;
- 2) darījumu partneru un sadarbības partneru uzņemšanai un maltīšu rīkošanai;
- 3) par mazvērtīgiem priekšmetiem, kuri satur komersanta zīmolu un tiek izplatīti, lai popularizētu nodokļa maksātāju.

Valsts ieņēmumu
dienests

Piemēram, par reprezentācijas izdevumiem uzskata:

- 1) komercsabiedrība sadarbības partnerim – juridiskai personai pasniedz dāvanu **līdz 20 euro** – saldumus, sveces, biļetes uz teātri u.c. Izmaksas par minētajām dāvanām sadarbības partneriem ir uzskatāmas par reprezentācijas izdevumiem;
- 2) izdevumus par krūzīti u.c. mazvērtīgiem priekšmetiem ar uzņēmuma logo, zīmolu u.c. **līdz 20 euro vērtībā** (nav arī jāidentificē saņēmēji, tātad nav arī apliekams ar IIN);
- 3) izdevumi, kas radušies darījumu partnerus uzaicinot uz vakariņām restorānā, operu u.tml.

Valsts ieņēmumu
dienests

Piemēram, reklāmas izdevumi:

- 1) Sava zīmola, logo, reklāmas stenda izvietošana

- 2) Ja uzņēmums savu dāvanu karti (20 EUR) piedāvā/dāvina/izlozē publiskā reklāmas kampaņā
 - ❖ Ja uzņēmuma dāvanu karte ir dārgāka par 20 EUR – identificē saņēmēju – arī reklāmas izdevumi. Ja neidentificē saņēmēju – izdevumus iekļauj UIN bāzē un apliek ar UIN.

Valsts ieņēmumu
dienests

Personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi

Piemēram, par personāla ilgtspējas pasākumu izdevumiem uzskata:

- 1) izdevumus, kuri veikti darbinieku kolektīvo pasākumu nodrošināšanai, piemēram, izdevumi svētku balles organizēšanai visiem darbiniekiem, gadskārtējo svētku svinēšanai uzņēmumā (t.sk., izdevumi telpu nomai, pasākumu organizēšanai, transporta izdevumiem, ēdināšanai, dzērienu iegādei);
 - Tā kā minētie izdevumi nav personificējami un netiek uzskaitīts katra konkrētā darbinieka gūtais labums, tad darbiniekam neveidojas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekams objekts;
- 2) izdevumus par uzņēmuma sporta spēļu rīkošanu vai darbinieku komandas piedalīšanos publiskās sporta aktivitātēs (maratonā, velobraucienā u.c.);

Valsts ieņēmumu
dienests

Personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi

3) ja, organizējot personāla saliedēšanas pasākumu (kino, sporta kluba, izstādes u.c., kur ieeja ir par samaksu), uzņēmuma darbiniekiem tiek izdalīti **kuponi vai biletes**, kuras konkrētajā vietā apmaina pret ieejas biļeti, tad arī šādā veidā organizēta pasākuma izdevumi ir uzskatāmi par personāla ilgtspējas pasākumu izdevumiem.

Savukārt, **dāvanu kartes** nav attiecināmas uz personāla ilgtspējas pasākumu izdevumiem, jo personāla ilgtspējas pasākumam ir jāveicina kolektīva saliedēšanu, bet dāvanu karte rada iespēju tikai pašai personai izvēlēties, neatkarīgi no kolēģiem, kad un kā šo iespēju izmantot;

Valsts ieņēmumu
dienests

Personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi

4) ja uzņēmums ir ē dzīvokli, kas nav tieši saistīts ar maksātāja saimniecisko darbību, un uzņēmuma darbiniekiem ir iespēja tajā īslaicīgi palikt un nakšņot, jo darba specifikas dēļ tiem nav iespējams atgriezties dzīvesvietā, tad dzīvokļa uzturēšanas izdevumi ir uzskatāmi par personāla ilgtspējas pasākumu izdevumiem;

5) **izdevumus bērnu pabalstiem (līdz 250 EUR)**, tai skaitā izdevumi vainagiem, izmaksas līdzjūtību publicēšanai, bērnu izdevumi darbinieku vai to radnieku nāves gadījumā u.tml. Ja bērnu pabalsta apmērs pārsniedz 250 EUR, tad pārsnieguma summai ir piemērojams IIN un tā ir uzskatāma par saimnieciskās darbības izdevumiem.

Valsts ieņēmumu
dienests

Piemēram, par personāla ilgtspējas pasākumu izdevumiem nav uzskatāmi:

- 1) izdevumi par vitamīnu, Omega 3 u.c. uztura bagātinātāju vai medikamentu iegādi darbiniekiem;
- 2) izdevumi maltīšu, uzkodu iegādei saistībā ar darbinieku dzimšanas dienu un vārda dienu svinēšanu;
- 3) izdevumi, lai nodrošinātu darbiniekus katru dienu atpūtas telpās ar tēju, kafiju, pienu, augļiem un nelielam uzkodām (t.i., nav saistīti ar konkrētu motivēšanas vai saliedēšanas pasākumu un nav paredzēti darba koplīgumā);
- 4) vakariņu kompensēšana darbiniekiem, kuri spiesti strādāt virsstundu darbu u.tml. (attiecīgie izdevumi nav sadalāmi personāli).

Valsts ieņēmumu
dienests

Par nesadalīto peļņu uz 31.12.2017.

- ✓ Nodokļa bāzē neiekļauj dividendes, kas aprēķinātas, sadalot peļņu, kura uzrādīta bilancē 31.12.2017.
- ✓ Nesadalīto peļņu uz 31.12.2017. norāda deklarācijas 1.1.rindā
- ✓ To samazina pārejas noteikumu 10.punktā noteiktajā kārtībā (par zaudējumiem finanšu grāmatvedībā, par dividendēm, debitoru parādiem, kuriem nav bijuši uzkrājumi un samazina nodokļa bāzi, par aizdevumu saistītai personai, kas nepārsniedz nesadalīto peļņu).

Valsts ieņēmumu
dienests

Par nesadalīto peļņu uz 31.12.2017.

- ✓ **Piemēram**, ja līdz 31.12.2017. izveidotā rezerve netiek izlietota mērķim, kādam tā izveidota, un 2019.gadā par tās summu palielina nesadalīto peļņu, tad to pielīdzina peļņas daļai, kura gūta 2019.gadā. Tādējādi, ja rezerve, kura izveidota līdz 31.12.2017., tiks novirzīta 2019.gadā uz nesadalīto peļņu, un pēc tam šo peļņu sadalīs dividendēs, tad šīs dividendes aplikamas ar UIN (likuma 4.panta 2.daļas 1.punkta "a").

- ✓ **Piemēram**, SIA "A" ir nesadalītā peļņa 31.12.2017. EUR 100. 2019.gadā SIA "A" pievienojoties SIA «B», tās nesadalīto peļņu pārņem SIA «B».
 - ✓ 2020.gadā SIA «B» aprēķina dividendes EUR 100 (tās samazina par pārņemto nesadalīto peļņu 100, kura izveidojusies līdz 31.12.2017.), UIN neveidojas.

Valsts ieņēmumu
dienests

UIN likuma 11.pants «Aizdevumi saistītajām personām»

- ✓ Nodokļa bāzē iekļauj saistītajai personai izsniegtu aizdevumu
- ✓ Izņēmumi likuma 11.panta trešajā un ceturtajā daļā
- ✓ Nodokļa bāzi samazina par atmaksāto aizdevuma summu:
 - ✓ ja iepriekšējos periodos aizdevumu summa bija iekļauta UIN bāzē
 - ✓ ja aizdevumus bija aplikts ar IIN saskaņā ar likuma «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli» 8.1 pantu

Valsts ieņēmumu
dienests

Izņēmumi (11.panta 3. un 4.daļa):

UIN nepiemēro aizdevumam, kuru izsniedz:

Dalībnieks
nodokļa
maksātājam

Uz laiku, kas
nepārsniedz 12
mēnešus

Lauksaimniecības KS,
Mežsaimniecības KS
tās biedriem

Pārskata gadā, ja
gada sākumā bilancē
nav nesadalītā peļņa

Apmērā, kādā NM
saņēmis aizdevumu
no nesaistītas
personas

Sociālais uzņēmums
– statūtos
noteiktajām mērķa
grupām

Uzņēmums savai PP

Apmērā, kas
nepārsniedz PK, no
kura atņemti iepriekš
izsniegtie aizdevumi

Valsts ieņēmumu
dienests

UIN likuma 11.pants «Aizdevumi saistītajām personām»

Biežāk uzdotie jautājumi

- Uzņēmums aizdod savam īpašniekam (fiziskai personai) uz 5 gadiem
- Uzņēmums aizdod savam darbiniekam
- Mātes uzņēmums aizdod meitas uzņēmumam
- Viens grupas uzņēmums saņem aizdevumu no bankas un aizdod pārējiem uzņēmumiem grupā
- Meitas uzņēmums aizdod savam mātes uzņēmumam uz 1 gadu vai uzņēmums piedalās ar finanšu līdzekļiem grupas kopfondā (grupas kontā, *cash pool*)

Valsts ieņēmumu
dienests

Paldies par uzmanību!